

INFORMACE Z ČESKÝCH ČASOPISŮ č. 1/2020

Výběrová rešerše z Pedagogické bibliografické databáze. Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Česká generační paměť druhé světové války = The Czech Generational Memory of the Second World War / Radmila Švaříčková Slabáková -- cze --
Obsahuje bibliografické odkazy:

In: Český časopis historický = The Czech Historical Review -- ISSN 0862-6111 -- Roč. 117, č. 3 (2019), s. 637-665.

V úvodu příspěvek zdůrazňuje význam zachycení osobních vzpomínek starší generace na druhou světovou válku, vysvětluje pojmy generační paměť a postmemory, uvádí výsledky několika výzkumných studií a zabývá se touto problematikou i ve vztahu ke školní výuce. Dále prezentuje výsledky analýzy informací získaných pomocí dvougeneračního dotazníkového šetření, které zjišťovalo, co si o druhé světové válce pamatují a jak o ní smýšlejí dvě generace (první, starší mohla zažít válku v dětském věku, druhá, mladá generace ji zná jen zprostředkovaně).

dějiny dvacátého století ; válka ; paměť ; vzpomínání ; znalost ; úroveň vědomostí ; vnímání ; starší člověk ; mladí dospělí ; pojem ; analýza ; dotazník ; výsledek výzkumu ; generace

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475211>

2.

Didaktika - Člověk a příroda A = Didactics - Man and Nature A : synergie škol, univerzit a science center v přírodovědném vzdělávání na základní škole : synergy of schools, universities and science centres in science education at secondary school level / Klára Vočadlová, Pavel Mentlík -- cze --
Obsahuje bibliografické odkazy: 7

In: Arnica : acta rerum naturalium didactica : časopis pro rozvoj přírodovědného vzdělávání -- ISSN 1804-8366 -- Roč. 2018, č. 1 (2018), s. 19-25.

Článek rozebírá hierarchickou a vztahovou strukturu probíhajícího projektu Didaktika – Člověk a příroda A, jehož cílem je vyvinout inovativní didaktické postupy pro výuku kritických míst kurikula přírodovědných předmětů a zvýšit profesní kompetenci učitelů ZŠ. Popsána jsou základní schémata a modely spolupráce (četnost a forma komunikace) mezi jednotlivými účastníky projektu. Závěr krátce pojednává o proběhlých fázích projektu.

kurikulum ; přírodní vědy ; inovace ve vzdělávání ; mezioborový přístup ; přírodovědný předmět ; spolupráce ; didaktika ; základní škola ; univerzita ; projekt ; způsobilost ; vztahy mezi školami ; přírodovědné centrum

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475400>

3.

Dramatická výchova a základní škola = Drama Education and Primary School / Eva Machková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Tvořivá dramatika -- ISSN 1211-8001 -- Roč. 30, č. 3 (2019), s. 1-4.

Autorka příspěvku se zamýšlí nad tím, jaké místo zaujímá a jakou má úlohu dramatická výchova v českém základním školství po roce 1989. Dramatická výchova, zařazená v rámcovém vzdělávacím programu do estetickovýchovných vyučovacích předmětů, je v českých školách pojímána jako předmět doplňující. Formativní složkou dramatické výchovy je osobnostní a sociální výchova.

Autorka příspěvku vyjadřuje přesvědčení, že k uměleckému projevu a citlivému vnímání umění včetně divadelního je třeba klást důraz na osobnostně-sociální rozvoj žáka, na to, aby si osvojil bohatou škálu dovedností a rozvinutých schopností. Komplexní podoba dramatické výchovy se neobejde bez poznání, jak fungují mezilidské vztahy a komunikace mezi lidmi, ani bez uvědomění si, že život s sebou přináší nutnost řešení problémů a rozhodování. Příspěvek se podrobněji zabývá jednotlivými průřezovými tématy, jež se týkají předmětu dramatická výchova.

dramatická výchova ; základní škola ; základní školství ; rámcový vzdělávací program ; estetickovýchovný předmět ; osobnost ; sociální výchova ; umělecká výchova ; vnímání ; umění ; divadlo ; rozvoj osobnosti ; dovednost ; schopnost ; komplex ; poznání ; interpersonální vztahy ; komunikace ; vyučovací předmět ; rozhodování ; mezipředmětové téma ; řešení problémů ; průřezová témata ; 1989-

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475556>

4.

Evropa se bezpochyby islamizuje : sociální vědy odmítají zkoumat tento největší současný civilizační proces ... / Petr Hampl ; [Autor interview] Lukáš Doubrava -- cze

In: Učitel'ské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 -- Roč. 123, č. 1 (2020), s. 16-19.

Rozhovor se sociologem Petrem Hamplem, výkonným ředitelem České společnosti pro civilizační studia o islamizaci evropské, západní, civilizace. Podle jeho názoru dochází k islamizaci kultur, a to nejen v zahraničí - v ČR došlo k velkému nárůstu počtu islámských duchovních center (z nuly na 22) za posledních patnáct let. Upozorňuje na fakt, že nebyla vydána žádná studie na téma migrace. Negativně hodnotí úroveň humanitních oborů na vysokých školách. Vyjadřuje se k otázce rasismu a feminismu ve vztahu k islámu, vlivu islamizace na vzdělávání, vzniku nových elit a třídní restrukturalizaci.

náboženství ; islám ; působení ; společnost ; civilizace ; kultura ; migrace ; humanitní studium ; úroveň vědomostí ; rasismus ; feminismus ; vzdělávání ; elita ; Česko ; islamizace ; změna ; sociální vědy ; sociální třída

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/476102>

5.

Frontální útok na Boha : sovětská protináboženská propaganda, Svaz militantních ateistů a J. M. Jaroslavskij / Michal Řoutil -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Dějiny a současnost : kulturně historická revue -- ISSN 0418-5129 -- Roč. 41, č. 10 (2019), s. 27-30.

Změna politických poměrů v Rusku v r. 1917 umožnila uskutečňování protináboženské politiky, která se pokoušela vykořenit opium lidstva. V čele kampaně stanul revolucionář J. M. Jaroslavskij, zakladatel dobrovolnické organizace Svaz militantních ateistů. Zásluhy během bolševické revoluce a

občanské války mu zajistily funkce ve vyšších patrech nové nomenklatury. Redaktor levicových novin a časopisů. V r. 1925 založen Svaz militantních ateistů s Jaroslavským v čele, 5 milionů členů. Činnosti Svazu - protináboženská agitace, později zaměřena na akademickou sféru. Další časopis (Ateista), překlady ateistické literatury, domácí protináboženské práce. Součinnost církve a státu během 2. světové války, Stalinova kontrola vnitrocírkevních i mezinárodních vztahů ruské církve po několik následujících desetiletí.

dějepis ; dějiny dvacátého století ; ateismus ; náboženství ; pravoslaví ; organizace ; propaganda ; Jaroslavskij, Jemel'jan Michajlovič, ; Jaroslavskij, Jemel'jan Michajlovič, ; Rusko ; Sovětský svaz ; 20. století

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475853>

6.

Jak čtou osmáci? = How do the eighth Graders Read? / Jaroslav Vala, Kristýna Šmakalová, Kristina Válková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy: 5

In: Český jazyk a literatura -- ISSN 0009-0786 -- Roč. 70, č. 2 (2019/2020), s. 64-71.

V článku se autoři zaměřili na pojetí literární výchovy a výběr vhodných textů do výuky na základní škole. Byla realizována série výzkumných šetření zaměřených na recepci vybraných literárních úryvků, které byly vždy vybrány zčásti z čítanek, z umělecké literatury pro mládež, případně pro dospělé čtenáře. Výzkumu se zúčastnilo 1200 žáků (11-16 let), kteří posuzovali 48 rozmanitých textů. Získaná data byla doplňována rozhovory se žáky formou ohniskové skupiny. Text obsahuje výsledky části výzkumu, kterou provedli autoři mezi 227 žáky 8. ročníku a příslušného ročníku víceletého gymnázia. Jsou uvedeny reakce žáků na texty a diskuse výsledků včetně grafického znázornění.

základní škola ; druhý stupeň ; víceleté gymnázium ; žák ; literární výchova ; čtenářství ; zájem ; motivace ; postoj žáka ; text ; práce s textem ; porozumění textu ; výzkum ; výsledek výzkumu ; ročník 8

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475806>

7.

Když dětem chybí spánek... / Vojtěch Pišl -- cze

In: Rodina a škola [cze] -- ISSN 0035-7766 -- Roč. 66, č. 10 (prosinec) (2019), s. 22-23.

Článek upozorňuje na celosvětový trend úbytku spánku. Zaměřuje se na školní děti a uvádí výsledky zahraničního výzkumu a statistik. Důležitým faktem je úzká návaznost spánku dětí na nepozornost, hyperaktivitu a impulzivitu (syndrom ADHD). Podle teoretické studie se nekvalitní spánek odráží ve zvýšené hyperaktivitě a příliš krátký spánek v nepozornosti. Příznaky ADHD nestojí jen na biologických základech, ale také na vzorcích chování v rodině. Doba spánku souvisí i s osvětlením, přípravu mozku ke spánku narušují činnosti před usnutím, stres z nároků rodičů a učitelů, svit zářivek a displejů. Jednou z častých příčin nekvalitního spánku je apnoe.

dítě ; spánek ; mentální handicap ; stres ; ADHD ; únava ; výzkum ; statistická data ; psychická zátěž ; odpočinek ; porucha spánku ; nespavost

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475998>

8.

Málokdo je tak statečný, jako byl Komenský : v zahraničí ho znají možná víc / Markéta Pánková ; [Autor interview] Jaroslava Štefflová -- cze

In: Učitel'ské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 -- Roč. 122, č. 32 (2019), s. 10-13.

Rozhovor s Markétou Pánkovou, ředitelkou Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského, která svůj profesní život zasvětila J. A. Komenskému (1592 – 1670). Začátkem školního roku 2019/2020 byly zahájeny národní oslavy výročí J. A. Komenského a potrvají více než dva roky. Paní ředitelka informuje o nadcházejících oslavách a akcích nejen v ČR. Za NPMK je to např. připravovaná soutěž pro školy Komenský do třídy! a výstava komiksů. Poukazuje na důležitost šíření odkazu J. A. Komenského a s tím související spolupráci se školami, poskytování vzdělávacích programů pro všechny stupně škol. Zkušenosti s pokusným ověřováním vzdělávacích programů.

knihovna ; muzeum ; vzdělávací program ; mateřská škola ; základní škola ; střední škola ; vysoká škola ; spolupráce ve výchově ; soutěžení ; výstava ;

Komenský, Jan Amos, ; Komenský, Jan Amos, ; Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského (Praha, Česko). ; Česko ; paměťová instituce ; výročí ; oslava ; ověřování

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/474976>

9.

Ozoboti a robotizace ve vzdělávání / Hana Šandová -- cze

In: Duha : informace o knihách a knihovnách z Moravy -- ISSN 0862-1985 -- Roč. 33, č. 4 (2019), s. 2-4.

<http://www.games.ozoblockly.com>

Článek informuje knihovníky a pedagogické pracovníky o připravovaných změnách rámcových vzdělávacích programů, které budou zaměřeny na rozvoj robotiky a jejího využití ve vzdělávání. Robotika přibližuje dětem současné technologie a pomáhá je vést od konzumace technologií k jejich účelnému využívání a tvořivosti. Autorka seznamuje se zkušenostmi Městské knihovny v Poličce, kde pracuje Centrum technického vzdělávání Půda. Závěrečná část příspěvku je věnována práci s malými autonomními roboty Ozoboty.

škola ; vzdělávání ; knihovna ; informační technologie ; robotika ; rámcový vzdělávací program ; inovace ve vzdělávání ; tvořivost ; programování ; badatelsky orientovaná výuka ; software ; mezioborový přístup

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475854>

10.

Přínosy dechových cvičení (nejen) jako součást logopedické prevence / Klára Ligurská -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy: 24

In: Speciál pro MŠ : příloha časopisu Řízení školy -- ISSN 1214-8679 -- Roč. 2019, č. 3 (2019).

Cvičení správného dýchání má příznivý vliv nejen na řečové schopnosti, ale také na celkový psychický i fyzický stav. Dechová cvičení by tak měla být součástí logopedické prevence u dětí v předškolním a mladším školním věku. Rozlišení čtyř typů dýchání. Při dýchání podklíčkovém se vzduchem plní pouze svrchní

část plic. Při dýchání hrudním se hrudní koš roztahuje do stran. Dýchání brániční spočívá v činnosti bránice a břišních svalů. Tento typ dýchání by se měl nacvičovat u dětí nejen pro podporu správné výslovnosti, ale také obecně pro nácvik správného fyziologického dýchání. Dýchání kombinované spojuje všechny předchozí typy dýchání a je obecně považováno za nejvhodnější. V závěru je popsán nácvik správného dýchání a příklady dechových cvičení na každý den.

mateřská škola ; logopedie ; řeč ; řečová dovednost ; předškolní dítě ; předškolní věk ; předškolní výchova ; mladší školní věk ; dyslalie ; dechová cvičení ; dýchání

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475677>

11.

Regenerace u dětí / Pavlína Nováková, Simona Majorová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Tělesná výchova a sport mládeže : odborný časopis pro učitele, trenéry a cvičitele -- ISSN 1210-7689 -- Roč. 85, č. 6 (2019), s. 30-34.

Tématem předloženého článku je zvládání zátěžových situací u dětí ve školním věku. Zvládání fyzického i psychického stresu je důležitou součástí výchovy ke zdraví ve školách i aktivní regenerace při sportovních činnostech. Úvodní článek otvírá sérii věnovanou metodám regenerace, které jsou využitelné u dětí.

Autorky se věnují pojmu stres (ve školním prostředí, ve sportu), vlivu stresu na fyzické a psychické zdraví a uvádějí prostředky aktivní regenerace (pedagogické, psychické, fyzikální, farmakologické).

dítě ; školní věk ; stres ; přetěžování ; únava ; zvládání ; zdraví ; psychická zátěž ; prevence ; sport ; školní prostředí ; aktivita ; regenerace

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/476032>

12.

System přípravy a vězeňského vzdělávání vězeňského personálu v Norsku / František Vlach -- cze

In: České vězeňství : čtvrtletník pro vězeňství a kriminální prevenci -- ISSN 1213-9297 -- Roč. 27, č. 2 (2019), s. 16-19.

Autentické postřehy z návštěvy Vysoké školy a vzdělávacího střediska v Norsku (KRUS). O práci ve vězeňské službě je v Norsku velký zájem a tomu odpovídá i množství přihlášek na zmíněnou instituci. Článek seznamuje se systémem náročných přijímacích pohovorů, s délkou studia a jeho obsahem, s požadavky na závěrečné zkoušky a vyzdvihuje vysokou úspěšnost studia. Přibližuje výzkumné projekty, jež jsou na KRUS realizovány (např. násilí ve věznicích, mladí ve věznicích, práce dozorců).

vězení ; věznění mladistvých ; vězeň ; vysoká škola ; neuniverzitní vysokoškolské vzdělávání ; přijímací zkouška ; délka studia ; obsah výuky ; závěrečná zkouška ; úspěch ; výzkumný projekt ; násilí ; práce ; dohled ; Kriminalomsorgens høgskole og utdanningscenter (KRUS) ; Norsko

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475984>

13.

„The Utrecht Link“ = Utrechtská spojka : the Previously Unknown Correspondence between Jan Amos Comenius and Johann van Almeloveen : dosud neznámá korespondence mezi Komenským a Johannem van Almeloveenem / Iva Lelková, Marcela Slavíková -- eng

In: Acta Comeniana : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského = internationale Revue für Studien über J.A. Comenius und Ideengeschichte der Frühen Neuzeit = international review of Comenius studies and early modern intellectual history -- ISSN 0231-5955 -- Roč. 31 (55), č. 55 (2017), s. 63-92.

Příspěvek se věnuje nově objevené korespondenci J. A. Komenského a učence Johanna van Almeloveena (1616-1678). Zaměřuje se na Komenského pobyty v Nizozemí, kontakty, které během těchto pobytů Komenský navázal, a na korespondenci spojenou s Nizozemím. Detailně přibližuje Almeloveenův život a jeho vztah ke Komenskému, který zasazuje do kontextu jeho dalších známostí. K příspěvku je připojena edice zahrnující šest latinských dopisů mezi Almeloveenem a Komenským a jeho synem Danielem s anglickými překlady.

pobyt v cizině ; interpersonální vztahy ; vědec ; biografie ; Komenský, Jan Amos ; Komenský, Daniel ; Almeloveen, Johannes van ; Komenský, Jan Amos ; Nizozemsko ; korespondence ; dopis

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475248>

14.

Využití vycpávek do uší pro zlepšení kognitivního výkonu u dětí s ADHD /
Aneta Baierová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy: 8

In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské
pracovníky -- ISSN 2336-3436 -- Roč. 6, č. 6 (2019), s. 10-12.

Porucha ADHD u dětí má dopad na spoustu aspektů lidského života. Autorka se zabývá otázkou, jak se ADHD u dětí projevuje, jakou roli hraje rodina, školní prostředí a jednotliví učitelé v podpoře těchto dětí, jaké stimulační a nestimulační přípravky pomáhají v léčbě. Kromě klasických způsobů pomoci dětem s ADHD se objevují alternativní způsoby, jak pomoci zmírnit příznaky této poruchy (mindfulness, jóga, určitý typ hluku, tzv. bílý šum). Na jednu z intervencí - využití ucpávek do uší pro zlepšení kognitivního výkonu - se autorka zaměřila ve své výzkumné práci, jejíž výsledky v článku prezentuje.

žák ; mentální handicap ; psychické vlastnosti ; ADHD ; hyperaktivita ; porucha chování ; poznávací proces ; kognitivní vývoj ; chování žáka ; speciální pedagogika ; terapie ; psychoterapie ; zákrok

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475699>

15.

Záškoláctví pohledem sociálně-právní ochrany dětí / Lukáš Mejsnar, Jarmila Kubáňková -- cze

In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské
pracovníky -- ISSN 2336-3436 -- Roč. 6, č. 6 (2019), s. 29-32.

Záškoláctví je součástí školského systému již od počátku samotného vzdělávání. Autor se v předloženém článku věnuje jedné z forem záškoláctví a tou je tzv. skryté záškoláctví neboli záškoláctví s vědomím rodičů. Jsou uvedeny důvody, řešení, a hlavně doporučení pro školy - kontaktovat oddělení sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD). Činnost OSPOD je tématem i souvisejícího článku, kde je řešena konkrétní situace nepřiměřeného fyzického trestání dívky za špatné

známky. Z obou textů vyplývá, že kvalitní mezioborová spolupráce školy a OSPOD přispívá k řešení výchovných situací.

škola ; docházka ; žák ; chování žáka ; postoj ke škole ; absentérství ;
záškoláctví ; nesprávné chování ; vztah rodiče-dítě ; rodičovská odpovědnost ;
případová sociální péče ; ochrana dítěte ; poradenská služba ; OSPOD

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475785>